

اینجا را اداره می‌کنند. توضیح می‌دهند که کلیه کتاب‌های فارسی موجود در فروشگاه فهرستویسی شده و اطلاعات آنها در حافظه کامپیوتر ذخیره شده است. کتاب‌های فارسی بیش از ۶ هزار عنوان هستند. کتاب‌های لاتین هم در دست فهرستویسی هستند.

به محل دیگری می‌رویم که «ویژه کودکان» است. توضیح می‌دهند که اینجا بخش کودکان است. به مناسبت‌های گوناگون مثل روز جهانی کودک و مناسبت‌های دیگر از مدرسه‌ها و مهدکودکها دعوت می‌شود. جشن کوچکی به اتفاق کودکان برگزار می‌شود. ضمناً کودکان با کتاب‌های مخصوص خودشان هم آشنا می‌شوند. با این شیوه‌ها مناسبت‌ها بهتر در ذهن کودکان جای می‌گیرند. همچنین کودکان آماده می‌شوند تا در آینده با اشتیاق و علاقه بیشتری از وسایل و ابزارهای فرهنگی استفاده کنند.

به سمت دیگری هدایت می‌شوم. پوستری با این نوشته نظرها را جلب می‌کند: «من با گوش‌هایم می‌خوانم». اینجا «غرفه ویژه نابینایان و ناشنوایان» است که توسط یک خواهر و برادر نابینا و ناشنوا اداره می‌شود. کتاب‌های با خط بریل، آلبوم‌های برجسته و نوارهای کاست زیادی در این بخش قرار دارد.

غرفه‌های دیگر سالن مربوط به کتاب‌های با موضوع‌های گوناگون، نوارهای کاست، صفحه‌های فشرده نوری صوتی (سی دی رام) و مجله‌ها و نشریه‌هاست. مورد جالب دیگر در این فروشگاه «ویترین کتاب‌های تازه» است. کتاب‌های داخل این ویترین هر از گاهی تجدید می‌شوند. این ویترین غیر از نشان دادن کتاب‌های تازه، به مناسبت‌های مختلف نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این هنگام به مناسبت فوت کارلوس کاستاندا نویسنده مشهور، کارکنان فروشگاه مشغول گردآوری کتاب‌های این نویسنده هستند تا آنها را توسط همین ویترین به نمایش بگذارند.

همه جا مرتب است. همه کارکنان لباس‌های یک شکل به تن دارند و پشت میزهای کار خود و جلوی کامپیوترها مشغول به کار هستند. موسیقی گوش‌نوازی در فضای سالن پخش می‌شود و آرامش خاصی به محیط ارزانی می‌دارد. همه عوامل آماده پذیرایی همه جانبه از مراجعان است.

پس از دیدن بخش‌های مختلف فروشگاه با آقای زرگر و در دفتر ایشان به گفت‌وگو می‌نشینیم.

○ پکا دولتی است یا مربوط به بخش خصوصی است؟

● اینجا به همت ۶۰ ناشر بزرگ کشور راه‌اندازی شده و در حال حاضر با ۱۰۰ ناشر همکاری داریم و تاکنون از هیچ ارگان دولتی وجهی دریافت نکرده‌ایم. این شرکت با هدف توسعه کتاب و کتابخوانی، پخش سراسری کتاب، معرفی کتاب در سطح بین‌المللی، مشاوره و ارائه خدمات در زمینه کتابداری، برگزاری نمایشگاه‌های داخلی و خارجی کتاب، سنجش کیفیت مدیریت نشر، بهبود کیفیت تولید، ایجاد تحول در اقتصاد نشر و با استفاده از نظر کارشناسان کتاب و اطلاع‌رسانی، اهل قلم

من با گوش‌هایم می‌خوانم

گزارشی درباره پخش و توسعه کتاب ایران (پکا)

به مناسبت‌های گوناگون مثل روز جهانی کودک و مناسبت‌های دیگر از مدرسه‌ها و مهدکودکها دعوت می‌شود. جشن کوچکی به اتفاق کودکان برگزار می‌شود، ضمناً کودکان با کتاب‌های مخصوص خودشان هم آشنا می‌شوند.

شما در ایران می‌بینید که به عنوان مثال بیسکویت و یا سیگار حتی در دورافتاده‌ترین روستاها هم قابل دستیابی است در حالی که کتاب‌هایی وجود دارد که در شهرهای بزرگ هم به دست خواستاران خود نمی‌رسد.

ما در کار خود به «خانواده‌ها» نیز توجه داشته‌ایم و تلاش کرده‌ایم با ایجاد فضای مناسب، حضور خانواده‌ها را افزایش داده و موجبات ارتباط بیشتر و بهتر آنها را با کتاب فراهم کنیم.

به بهانه مصاحبه با مدیرعامل شرکت «پخش و توسعه کتاب ایران»، وارد فروشگاه «پکا» شدم. سالن کتاب بزرگی در دو طبقه با حجم زیادی کتاب دیده می‌شود. به کتابخانه‌های بزرگ بیشتر شبیه است تا کتابفروشی. جلوتر می‌روم و به «بخش اطلاعات» فروشگاه می‌رسم. یک تلویزیون مدار بسته، یک کامپیوتر و کسی که مقابل آنها نشسته است. سراغ مدیرعامل را می‌گیرم و او فردی را در انتهای سالن نشان می‌دهد.

به طرفی که اشاره کرده می‌روم. هرچه پیش می‌روم، نظم حاکم بر فروشگاه جلوه‌گرتر می‌شود. هر قدم که بر می‌دارم این پرسش دائم در ذهنم بازمی‌کند: «کدام دستگاه دولتی این مکان را تأمین کرده است؟» شهرداری؟ یا وزارت ارشاد؟

به انتهای سالن می‌رسم. فضای خوشایندی دارد. آقای زرگر پشت یکی از میزها بالبخند از من پذیرایی می‌کند. با هم خوش و بشی می‌کنیم و می‌گویم برای مصاحبه آمده‌ام. می‌خواهد که پیش از مصاحبه چرخی در سالن بزنم. یکی از همکارانش را هم معرفی می‌کند تا توضیحات لازم را بدهد و بخش‌های گوناگون را معرفی کند.

به اولین جایی که می‌رویم «واحد اطلاع‌رسانی کتاب» است. دو کارمند فارغ‌التحصیل رشته کتابداری

و تجربه‌های آنها، تاسیس شده است.

○ تاکنون چه فعالیت‌هایی برای دستیابی به هدف‌های خود انجام داده‌اید؟

● ما در حال شناسایی نقاط دور افتاده و نقاطی هستیم که در آنها با کمبود امکانات فرهنگی مواجه هستیم. تحقیقات و بررسی‌هایی را در زمینه کتاب و کتابخوانی در شهرهای مختلف کشور در دست داریم. یکی از برنامه‌های اصلی «پیکا» راه‌اندازی مراکز فروش و توزیع کتاب در شهرهای دور و نزدیک است که البته تحقق این امر در گرو سرمایه‌گذاری کلانی است.

از کارهای دیگری که انجام داده‌ایم تشکیل «گروه کارشناسی و ارزشیابی کتاب» است. در این خصوص از صاحب‌نظران و متخصصان در حوزه کتاب بهره می‌گیریم. استادان و کارشناسانی از جمله آقایان دکتر عباس حری، کریم امامی، فرخ امیرفرید و خانم‌ها فرز آیغ و دکتر زمانی در این بخش همکاری دارند.

مطالعاتی نیز درباره «قشر کتابخوان» کرده‌ایم. نتایج مطالعات حاکی از آن است که متأسفانه تعداد کتابخوان‌های حرفه‌ای به دلایل گوناگون با کاهش مواجه شده است. علاوه بر اینکه طی سال‌های اخیر نتوانسته‌ایم نوجوانان و جوانان را که گروه عظیمی از جامعه را تشکیل می‌دهند با کتاب آشتی بدهیم و این مایه تأسف است. شما در ایران می‌بینید که به عنوان مثال بیسکویت و یا سیگار حتی در دورافتاده‌ترین روستاها هم قابل دستیابی است در حالی که کتاب‌هایی وجود دارد که در شهرهای بزرگ هم به دست خواستاران خود نمی‌رسد.

ما در کار خود به «خانواده‌ها» نیز توجه داشته‌ایم و تلاش کرده‌ایم با ایجاد فضای مناسب حضور خانواده‌ها را افزایش داده و موجبات ارتباط بیشتر و بهتر آنها را با کتاب فراهم کنیم. به همین دلیل مشاهده می‌کنید در این محل فضای پذیرایی و امکانات لازم برای راحتی خانواده‌ها تدارک دیده شده است.

فروشنده‌گان و مسئولان غرفه‌ها از میان داوطلبان پرشمار انتخاب شده‌اند. معیار ما برای انتخاب و استخدام افراد، میزان علاقه‌مندی و کتابخوانی آنها بوده است و در نتیجه توانسته‌ایم در این میان بهترین‌ها را برگزینیم. این امر موجب شده است تا دوستداران کتاب به نحو

شایسته‌ای توسط مسئولان غرفه‌ها راهنمایی شوند.

○ ویژگی‌های دیگر این موسسه چیست؟

● ما در این موسسه امکانات خاصی را چه در زمینه وسایل و تجهیزات و چه در زمینه نیروی انسانی برای نابینایان، ناشنوایان و پیران کم سواد فراهم کرده‌ایم. آنها می‌توانند در اینجا به شکل مطلوب و دلپذیری با کتاب‌ها آشنا شوند. فروشنده‌گان پیکا از ساعت ۸ صبح تا ۱۰ شب و به طور یکسره آماده ارائه خدمت به مراجعان هستند.

○ از استقبال مردم بگویید

● شما از طریق این تلویزیون مدار بسته می‌توانید بخش‌های گوناگون فروشگاه را ببینید. همانگونه که ملاحظه می‌شود، استقبال به هیچ وجه در حد امکانات فراهم شده در این محل نیست. شاید یکی از دلایل آن ضعف تبلیغ و اطلاع‌رسانی باشد. گرایش به کتاب و کتابخوانی را باید از مدرسه شروع کرد. تلویزیون، رادیو و نشریات هم باید پیوسته مردم را به خواندن کتاب تشویق کنند تا بتوان رکود موجود را از بین برد.

ما در نمایشگاه بین‌المللی کتاب امسال، فروش نداشتیم یعنی اقدام به فروش کتاب نکردیم و تنها کاری که در نمایشگاه انجام دادیم ارائه خدمات اطلاعاتی در زمینه کتاب بود به طوری که بسیاری از بازدیدکنندگان غرفه ما را، غرفه اطلاع‌رسانی نمایشگاه تصور می‌کردند.

در حال حاضر در تلاش هستیم تا با دعوت از چهره‌های شناخته شده اهل قلم، ناشران و شخصیت‌های فرهنگی دیگر، محفلی تشکیل دهیم و با مشورت آنها به راهکارهای بیشتری برای تشویق مردم به کتابخوانی دست یابیم.

گشایش این موسسه در روز ۲۶ فروردین سال جاری با حضور قائم مقام محترم وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و تعداد زیادی از نامداران حوزه نشر و کتاب انجام گرفت. با این امید که به یمن قدم آنها بتوانیم حرکت خود را با قوت شروع کنیم.

○ این گام مثبت و بلند از سوی تعدادی از ناشران علاقه‌مند به فرهنگ را به فال نیک گرفته و ضمن تشکر از شما که دعوت ماهنامه را پذیرفتید، آرزوی موفقیت برای همه دست‌اندرکاران داریم.

اخبار

کلام ماه

با گسترش فرهنگ کتابخوانی و کتابخواهی و نیز تولید کتاب‌های خوب بخش عمده‌ای از وظایف فرهنگی جمهوری اسلامی انجام می‌شود.

رهنبر معظم انقلاب اسلامی

بیش از ۱۰۰۰ نشریه مجوز انتشار دریافت کردند

براساس آمار ارائه شده از سوی معاونت مطبوعات و تبلیغات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تا پایان سال ۱۳۷۶ یک هزار و سی و چهار عنوان نشریه مجوز انتشار دریافت کرده‌اند.

این نشریات که غالباً دارای گرایش‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، ورزشی، طنز و سرگرمی هستند تا پایان سال ۷۵، شامل ۷۳۵ نشریه بود.

همچنین براساس این آمار، تا پایان سال گذشته ۶۰۴ نفر امتیاز نشریات مختلف را به دست آورده‌اند که از این تعداد ۵۶۱ نفر مرد و ۴۳ نفر زن بوده‌اند.

این آمار می‌افزاید: یک هزار و ۳۴ نفر نیز تا پایان سال ۷۶ به عنوان مدیران مسئول روزنامه شناخته شده‌اند که ۹۷۸ نفر از آنان را مردان و ۵۴۶ نفر را زنان تشکیل می‌دهند.

براساس آمار ارائه شده همچنین ۳۰۰ عنوان نشریه علمی تخصصی در زمینه‌های علوم پایه، علوم انسانی، علوم پزشکی، فنی مهندسی، کشاورزی و کلیات علوم تا پایان سال ۷۶ مجوز انتشار دریافت کرده‌اند که تا پایان سال ۷۵ آمار کل این نشریات ۲۴۷ عنوان بوده است.

معاونت مطبوعات و تبلیغات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در بخش دیگر گزارش خود آورده است:

۸۹ نشریه تا پایان سال ۷۶ در زمینه‌های هنری به چاپ رسیده است که از این تعداد ۴۶ نشریه مربوط به سینما، چهار نشریه مربوط به تئاتر، شش نشریه مربوط به عکاسی، پنج نشریه در خصوص کاریکاتور، پنج نشریه درباره گرافیک، شش نشریه مربوط به هنرهای تجسمی، پنج نشریه پیرامون هنرهای دستی و ۱۲ نشریه در زمینه‌ها هنری دیگر است.

معرفی کتاب سال و پایان نامه‌های برتر دانشجویی

معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی با همکاری معاونت امور فرهنگی و معاونت آموزشی و پژوهشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دبیرخانه پژوهش

